Número 33 ■ Maig 2019

Informes breus

Persones amb esclerosi múltiple. Catalunya, 2013-2017

L'**esclerosi múltiple** (EM) és una malaltia neurològica crònica que afecta el sistema nerviós central (SNC) mitjançant el sistema immunològic.

És la segona causa de discapacitat neurològica en adults joves, entre 20 i 40 anys.

Les lesions de l'EM poden produir-se arreu del sistema nerviós central i això fa que les seves manifestacions també puguin ser múltiples. En l'EM, la mielina (substància que protegeix les fibres nervioses i facilita la conducció dels impulsos elèctrics) s'inflama i es desprèn. Després es destrueix i forma una cicatriu i s'interromp l'habilitat dels nervis per conduir impulsos elèctrics, la qual cosa produeix els símptomes de la malaltia. Els símptomes d'EM poden variar enormement d'una persona a una altra en funció del tipus d'EM i del grau d'evolució.

Les manifestacions poden ser diverses: debilitat, fatiga i tremolor, pèrdua de control i formigueig de braços i cames, alteració de la sensibilització o dolor, trastorns urinaris i visuals, tristesa i depressió, i disfunció sexual. Tots els símptomes poden ser lleus o greus, breus o persistents. En algunes persones aquests símptomes poden empitjorar amb determinats estímuls com la calor (banys calents o exposició al sol) i l'estrès.

Els símptomes acostumen a presentar-se en brots, amb períodes d'agudització i després experimenten una millora, però poden deixar seqüeles i discapacitat. També es poden presentar de manera progressiva.

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES

De les 11.439 persones amb EM l'any 2017, el 67,6% són dones.

Dues de cada tres persones amb EM són dones.

De les 1.211 persones diagnosticades l'any 2017 també hi ha un predomini de dones (62,5%).

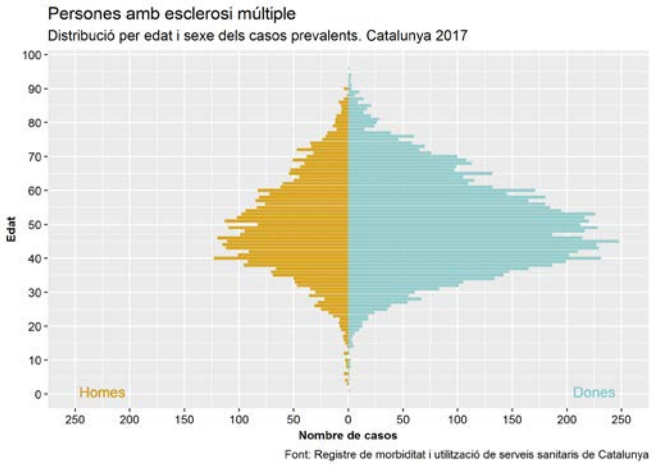

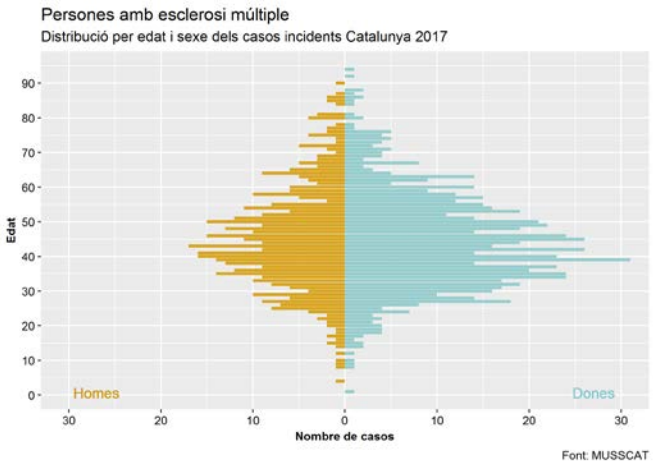

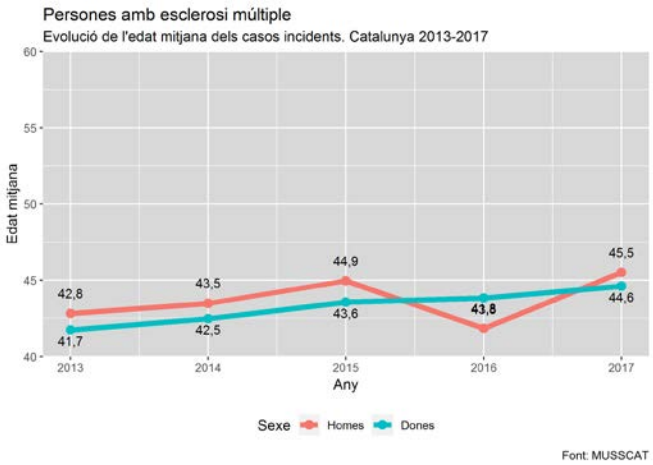

Les dones són, de mitjana, un any més joves que els homes en el moment del diagnòstic.

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

CatSalut
Servei Català de la Salut

TAXES ESPECÍFIQUES PER GRUP D'EDAT I SEXE

S'han analitzat les taxes específiques de prevalença i d'incidència per grup d'edat i sexe de l'any 2017 i no hi ha diferències en les de prevalença entre homes i dones fins als 20 anys, però a partir d'aquesta edat i fins als 94 anys les taxes de les dones són molt superiors.

> ***Entre els 30 i els 70 anys les taxes de prevalença de les dones són el doble que les dels homes.***

Les taxes d'incidència tenen un patró semblant a les de la prevalença, però al ser menys casos són més inestables. L'increment de les taxes s'observa a partir dels 15 anys. En els homes, les taxes més elevades són entre els 25 i 54 anys, que arriben a 200 nous malalts per cada milió de població. En les dones, les taxes estan per sobre de 200 entre els 25 i els 65 anys, però hi ha un primer pic, que arriba a prop de 400 casos per cada milió de població, entre els 30 i 40 anys i un segon pic, de 350 casos per milió de població, que afecta el grup de 45 a 49 anys. A partir dels 70 anys les taxes d'incidència per sexe s'entrecreuen.

EVOLUCIÓ DE LES TAXES DE PREVALENÇA I MORTALITAT

La **taxa de prevalença** d'EM mostra una tendència anual creixent del voltant de 100 casos més per milió d'habitants cada any. L'any 2017 va ser de 1.527 persones amb EM per cada milió de població.

Alguns estudis situen aquesta taxa, a Catalunya, al voltant de 910 persones per milió de població, i d'altres donen un interval més ampli, però tots estan d'acord en què la prevalença augmenta cada any.

La **taxa de mortalitat** de les persones amb EM és una mica superior a la global de Catalunya, però mostra una tendència a disminuir. L'any 2017 va ser d'11,2 per cada 1.000 persones amb EM.

NIVELL DE RENDA

La taxa de prevalença augmenta a mesura que disminueix el nivell de renda: és de 1.088 per milió d'habitants entre les persones amb rendes altes, de 1.478 i 1.481 entre les persones amb renda moderada i baixa, respectivament, i de

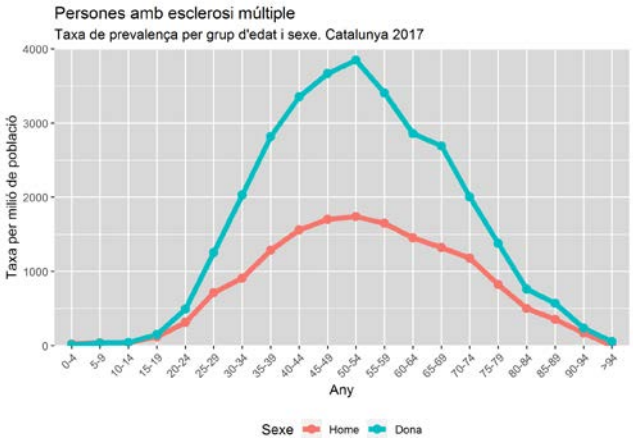

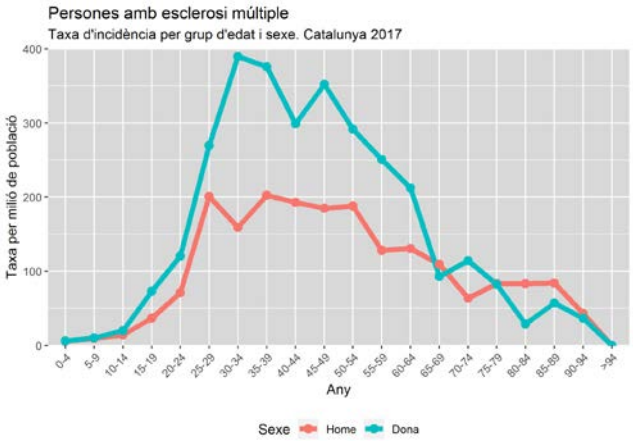

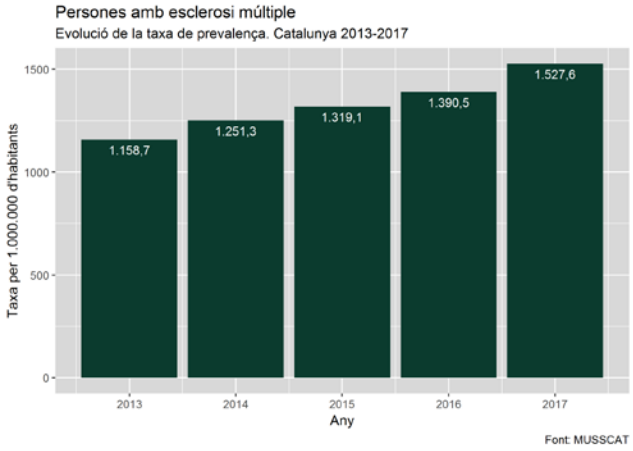

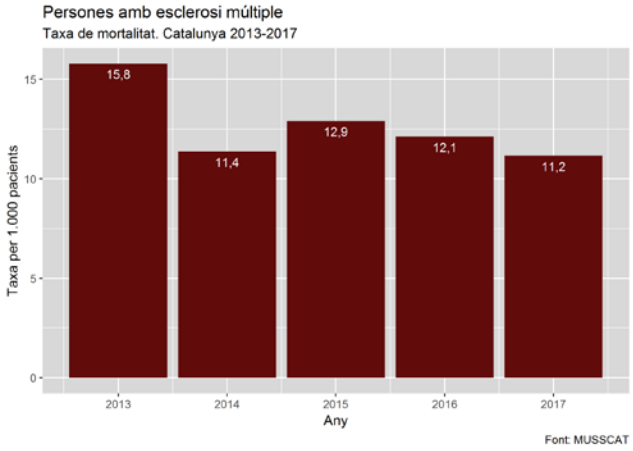

2.091 entre les persones amb renda molt baixa.

En analitzar aquesta informació per sexe, s'observa que l'increment en la taxa de prevalença d'EM en els homes a mesura que disminueix el nivell de renda és petit, mentre que, en les dones, l'increment és més gran. Les dones amb renda molt baixa tenen una taxa de prevalença un 80% més alta que les dones amb renda alta.

La relació inversa entre el nivell de renda i la prevalença d'EM és més clara en les dones que en els homes.

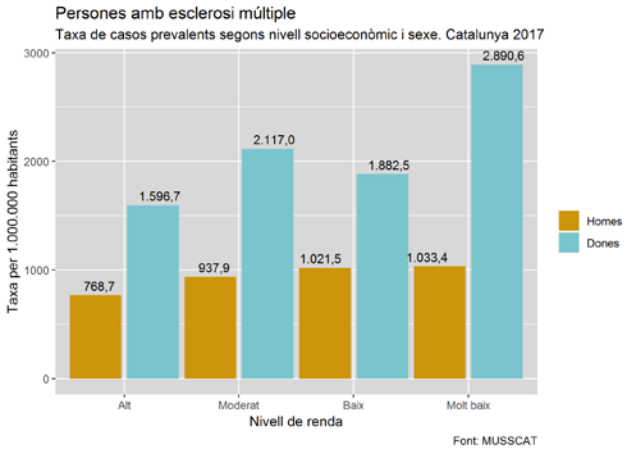

ESTRATIFICACIÓ SEGONS CÀRREGA DE MORBIDITAT

La càrrega de morbiditat de les persones amb EM, en funció de quatre estrats de risc, s'ha comparat amb la població equivalent segons l'edat, el sexe i el nivell de renda, però que no pateix l'EM. S'ha trobat que en l'estrat de risc alt o moderat hi ha una proporció més elevada (51%) de les persones amb EM, mentre que en les persones equivalents només és del 21%, menys de la meitat. D'altra banda, les persones amb risc basal només són el 6% de les que tenen EM i el 47% de la població equivalent.

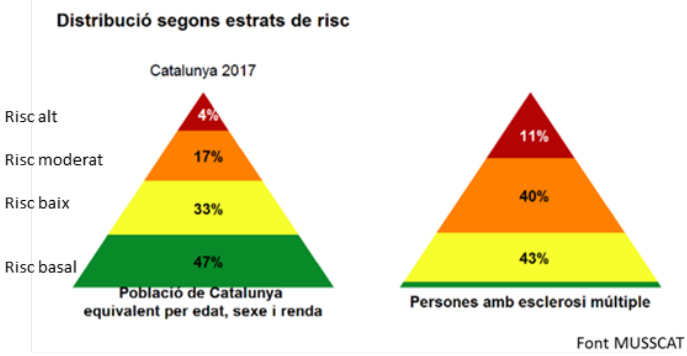

MORBIDITAT

Les persones amb una EM tenen, en general, una proporció més gran de les patologies estudiades que la població equivalent sense EM. Hi ha poques diferències en les proporcions de diabetis, neoplàsia, asma, malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC), cardiopatia isquèmica, insuficiència renal crònica (IRC) i dependència a l'alcohol, però tenen una proporció més gran d'altres patologies, com la incontinència urinària o ictus, i de problemes de salut mental com trastorn depressiu major, trastorns bipolars, psicosis atípiques, demències o trastorn obsessivocompulsiu (TOC).

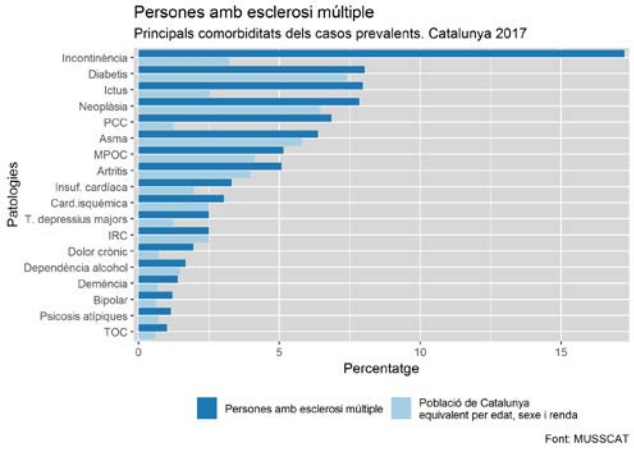

Un 7% de les persones amb EM són pacients crònics complexos (PCC), mentre que en la població equivalent aquesta proporció és inferior al 2%.

Un 8,4% dels homes i un 6,1% de les dones amb EM són PCC.

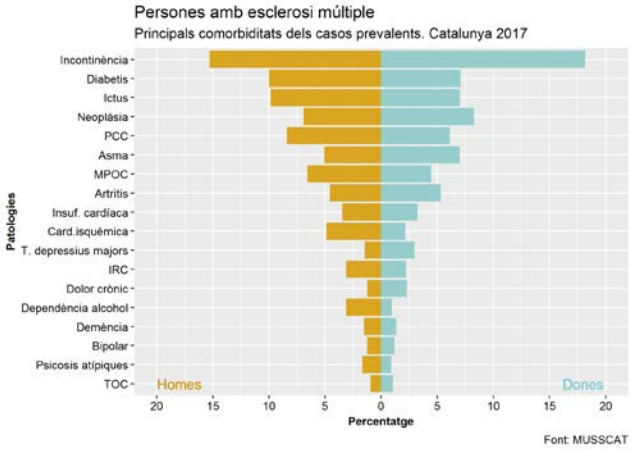

La incontinència urinària és el primer problema de salut tant per als homes (15,2%) com per a les dones (18,0%).

Les comorbiditats més freqüents en els homes són la diabetis *mellitus* (10%), l'ictus (10%) i les neoplàsies (7%), i en les dones les neoplàsies (8%), la diabetis *mellitus* (7%), l'ictus (7%) i l'asma (7%).

UTILITZACIÓ DE RECURSOS SANITARIS

L'any 2017, les persones amb EM van utilitzar més els **recursos sanitaris ambulatoris** que la població equivalent per edat, sexe i nivell de renda. La mitjana anual de visites a l'hospital de dia (1,5 visites) és 7,5 vegades superior a la de la població equivalent, les visites a consultes externes (5,4 visites) van ser 3,6 vegades superiors, les de salut mental (0,3 visites) 3 vegades més i les d'atenció primària (8,6 visites) un 60% més que la població equivalent.

El nombre de fàrmacs diferents per persona també és un 65% superior en les persones amb EM que en la població equivalent.

També hi ha un major consum dels **recursos sanitaris d'internament** de les persones amb EM. La taxa d'hospitalització en hospitals d'aguts és un 66% superior, en centres psiquiàtrics d'un 33% i en centres sociosanitaris de més de tres vegades que en la població referent.

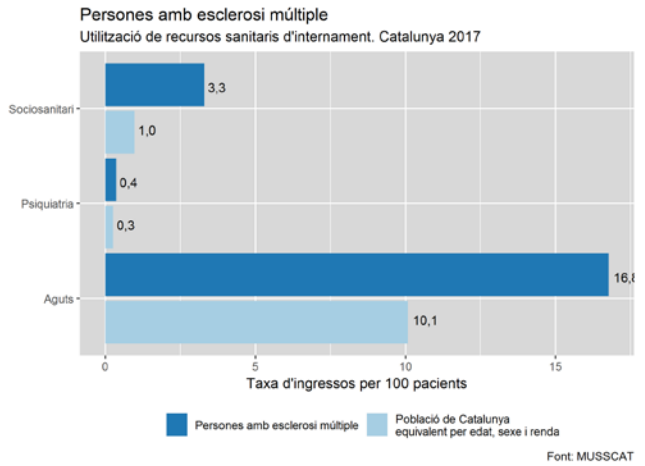

DESPESA SANITÀRIA

La despesa sanitària fa referència a la despesa total, tant la relacionada amb l'EM com la que no ho està.

Les persones amb EM tenen una despesa set vegades superior a les que no la tenen.

La despesa de les persones amb EM és deguda, principalment, a la farmacèutica (75%), seguida de la despesa generada per les visites a consultes externes (9,5%) i l'hospitalització (6,4%). La distribució de la despesa de la població equivalent és molt semblant a la de la població global de Catalunya, tant pel que fa als diferents conceptes de distribució com al global de la despesa.

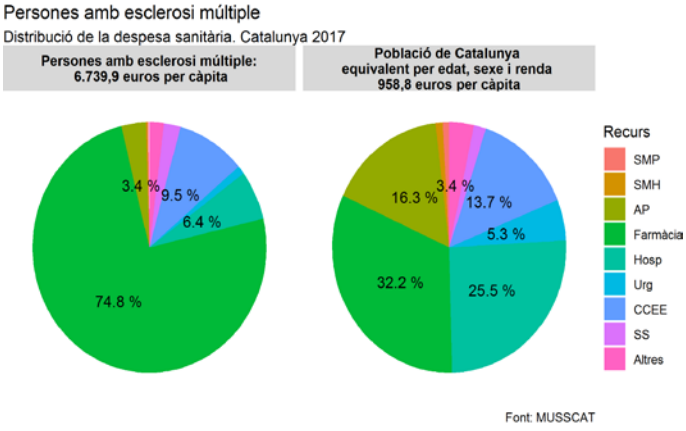

La despesa anual per càpita atribuïble a l'EM és de 5.781 €.

Unitat d'Informació i Coneixement. Àrea d'Atenció Sanitària. Servei Català de la Salut. Pla director sociosanitari. Departament de Salut.

Suggerim que aquest document sigui citat de la manera següent: **Informe breu núm. 33: Persones amb esclerosi múltiple, Catalunya 2013-2017. Barcelona. Servei Català de la Salut. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya; 2019**

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 Internacional. La llicència es pot consultar a: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca